

Research Article

EVALUATION OF A THAI READING AND WRITING SKILLS PROMOTION PROGRAM
TO ENHANCE ACADEMIC QUALITY IN SMALL-SIZED SCHOOLS: A CASE STUDY OF
WAT KHAO YI SAN (PRAMUKVEJKIT) SCHOOL, SAMUT SONGKHRAM PROVINCE
การประเมินโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการ
ของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม

Received: January 16, 2026

Revised: March 15, 2026

Accepted: April 7, 2026

Tippawan Datesong¹ and Ronnayut Ueatrirat^{2*}

ทิพวรรณ เดชสงค์¹ และรณยุทธ เอื้อไตรรัตน์^{2*}

^{1,2}Innovative Learning Center, Srinakharinwirot University

^{1,2}สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

*Corresponding Author, E-mail: Ronnayut@g.swu.ac.th

Abstract

This study adopted an evaluation research design with two primary objectives: (1) to evaluate a project aimed at promoting Thai reading and writing skills in order to enhance the academic quality of a small-sized school—Wat Khao Yi San (Pramukvejkrit) School, Samut Songkhram Province - using the CIPPIEST evaluation model; and (2) to propose development guidelines for projects designed to promote Thai reading and writing skills for improving the academic quality of small-sized schools. The target group comprised of project coordinators, school administrators, teachers, students, and parents, selected through purposive sampling. The research instruments included a project evaluation questionnaire, a teacher teaching self-efficacy assessment, open-ended questionnaire and pre-test and post-test instruments for Thai language courses. Data were analyzed through criterion-referenced evaluation and descriptive statistics, percentage, mean, standard deviation, content analysis. The results indicated that the context dimension was rated at the highest level of appropriateness. The input and process dimensions, as well as the product dimension - encompassing impact, effectiveness, sustainability, and transportability - were rated at a high level across all aspects. Overall, the project evaluation demonstrated a high level of appropriateness and met the established evaluation criteria. With regard to project development guidelines, three key dimensions were identified. In terms of context, the project should articulate clear objectives and goals aligned with stakeholder needs, be appropriate to

the school context, and respond to academic quality development policies consistent with the school's vision and policy framework. Concerning inputs, appropriate determination of content and activity timelines is essential, with careful consideration given to project readiness and capacity, the availability of instructional media, materials, equipment, facilities, and the adequacy of budget allocation. Regarding the process dimension, the project should maximize stakeholder participation and foster collaboration among all stakeholders, including administrators, teachers, students, parents, and the community.

Keywords: Project Evaluation, CIPPIEST Evaluation Model, Thai Reading and Writing Skills

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงประเมินโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST 2) เสนอแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบประเมินโครงการ แบบประเมินความเชื่อมั่นในการสอนของครู แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนรายวิชาภาษาไทย และแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด และใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท (Context) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Products) ได้แก่ ผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ สำหรับแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท จะต้องมียุทธศาสตร์ เป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ตอบสนองนโยบายการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการตามวิสัยทัศน์ นโยบายของโรงเรียน ด้านปัจจัยนำเข้า กำหนดเนื้อหา ช่วงเวลาในการทำกิจกรรมให้มีความเหมาะสม คำนึงถึงความพร้อมและศักยภาพในการดำเนินโครงการ ความพร้อมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ และความเพียงพอของงบประมาณ ด้านกระบวนการ ต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับการให้มากที่สุด สร้างความร่วมมือระหว่างโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ ชีปเปียสท์ ทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย

บทนำ (Introduction)

การอ่านออกเขียนได้เป็นสมรรถนะพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนทุกระดับ เพราะจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงทรัพยากรความรู้ได้อย่างกว้างขวาง การส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ควรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเป็นช่วงสำคัญต่อการสร้างรากฐานทางภาษาซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การอ่านออกเขียนได้เป็นพื้นฐานสำคัญของกระบวนการเรียนรู้โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา การอ่านและการเขียนจึงเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิต

การส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้จึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง การพยายามแก้ไข ปัญหาของภาคีรัฐนอกจากสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักของปัญหา ยังสะท้อนให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหายังไม่บรรลุเป้าหมาย ดังจะเห็นได้ว่า เมื่อปี 2558 ภาครัฐได้มีนโยบายเร่งด่วนกำหนดให้เป็น“ปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” (Ministry of Education, 2015) ผ่านมาสิบปีเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2568 ภาครัฐก็ยังคงประกาศนโยบายขับเคลื่อนการอ่านและการเขียน ภาษาไทยได้โดยให้แต่ละโรงเรียนตรวจสอบความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นเป็น รายบุคคล หาแนวทางพัฒนาหรือซ่อมเสริมนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียน และจัดทำ รายงานส่งศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานภาษาไทยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Office of the Basic Education Commission, 2024)

การสำรวจข้อมูลจากแบบรายงานผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (Reading Test: RT) และการทดสอบความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (National Test) พบประเด็นที่น่าสนใจว่านักเรียนที่สังกัดอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มี ผู้เรียน 1 - 60 คน และโรงเรียนขนาดเล็กพิเศษที่มีผู้เรียน 61-120 เป็นกลุ่มที่อ่านออกน้อยที่สุด (Office of the Basic Education Commission, 2022) อาจเนื่องมาจากขาดแคลนงบประมาณ สื่อการเรียนรู้ และที่สำคัญคือการขาดแคลนทรัพยากร บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้ (Office of the Education Council, 2022) รวมถึงนโยบายจาก ภาครัฐในบางประการอาจไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาขนาดเล็ก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หน่วยงานที่มีพันธกิจสำคัญคือการ "รับใช้สังคม" เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืนได้ตระหนักถึงปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน ขนาดเล็กกว่าเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติ จึงได้มอบหมายให้สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ ส่วนงานในกำกับของมหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่ หลักในการบริหารจัดการการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย จัดทำโครงการพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อยกระดับ คุณภาพด้านวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบท เพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืนกำหนดระยะเวลาดำเนินโครงการ 4 ปี เริ่มปี 2564 - 2568 โครงการนี้ยังได้ร่วมมือกับภาคเอกชนคือ มูลนิธิสุทธิดิเรก อยู่วิทยา องค์กรสาธารณกุศลที่มุ่งเน้นสร้างหรือสนับสนุนโครงการที่ขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน โดยได้โรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นกรณีศึกษา

โรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) ตำบลยี่สาร อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มี นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 – ประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งสิ้น 62 คน ทั้งโรงเรียนมีข้าราชการครูเพียงจำนวน 5 อัตราและมี ข้าราชการครูตำแหน่งภาษาไทยอยู่เพียง 1 อัตราเท่านั้น จำนวนผู้เรียนที่น้อยทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐอย่าง จำกัด ส่งผลให้ผู้เรียนและผู้สอนเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาได้ไม่เต็มศักยภาพ อีกทั้งผลสัมฤทธิ์การสอบระดับชาติของผู้เรียน ในรายวิชาภาษาไทยบางปีอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้จึงได้สร้างรูปแบบพัฒนาโรงเรียน ขนาดเล็กให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ โดยในปีแรกได้จัดทำโครงการอบรมคุณครูเรื่องเทคนิคการจัดการเรียนการสอน ในศตวรรษที่ 21 ปีที่สองจัดโครงการอบรมครูเกี่ยวกับเทคนิคการสอนวิชาภาษาไทยและรายวิชาพื้นฐาน ปีที่สามและปีที่สี่ จัดโครงการพัฒนาครู และผู้เรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติโดยเฉพาะวิชาภาษาไทย ได้แก่การยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (National Test: NT) โดยตลอดระยะเวลาสี่ปีพบว่าผู้สอน มีเทคนิคการสอนที่หลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ และผลการทดสอบระดับชาติในรายวิชาภาษาไทย ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ

ปัจจุบันโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม ได้สิ้นสุดลงตามระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจึง ประสงค์

ประเมินผลการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา และแนวทางในการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก การประเมินผลการดำเนินโครงการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญในการตรวจสอบทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ตลอดจนใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการสะท้อนความสำเร็จ ข้อจำกัด การวิจัยครั้งนี้จึงนำกรอบแนวคิดการประเมินตามรูปแบบ CIPPIEST ของ Stufflebeam and Shinkfield (2007) เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านและมีแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริบท (C: Context evaluation) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Input evaluation) 3) ด้านกระบวนการ (P: Process evaluation) 4) ด้านผลผลิต (P: Product evaluation) โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation : I) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation: E) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation: S) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation: T) ซึ่งผลการประเมินคาดว่าจะช่วยให้สามารถได้แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถอ่านออกเขียนได้ แนวทางดังกล่าวยังสามารถขยายผลสู่โรงเรียนขนาดเล็กอื่นได้ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST
2. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก

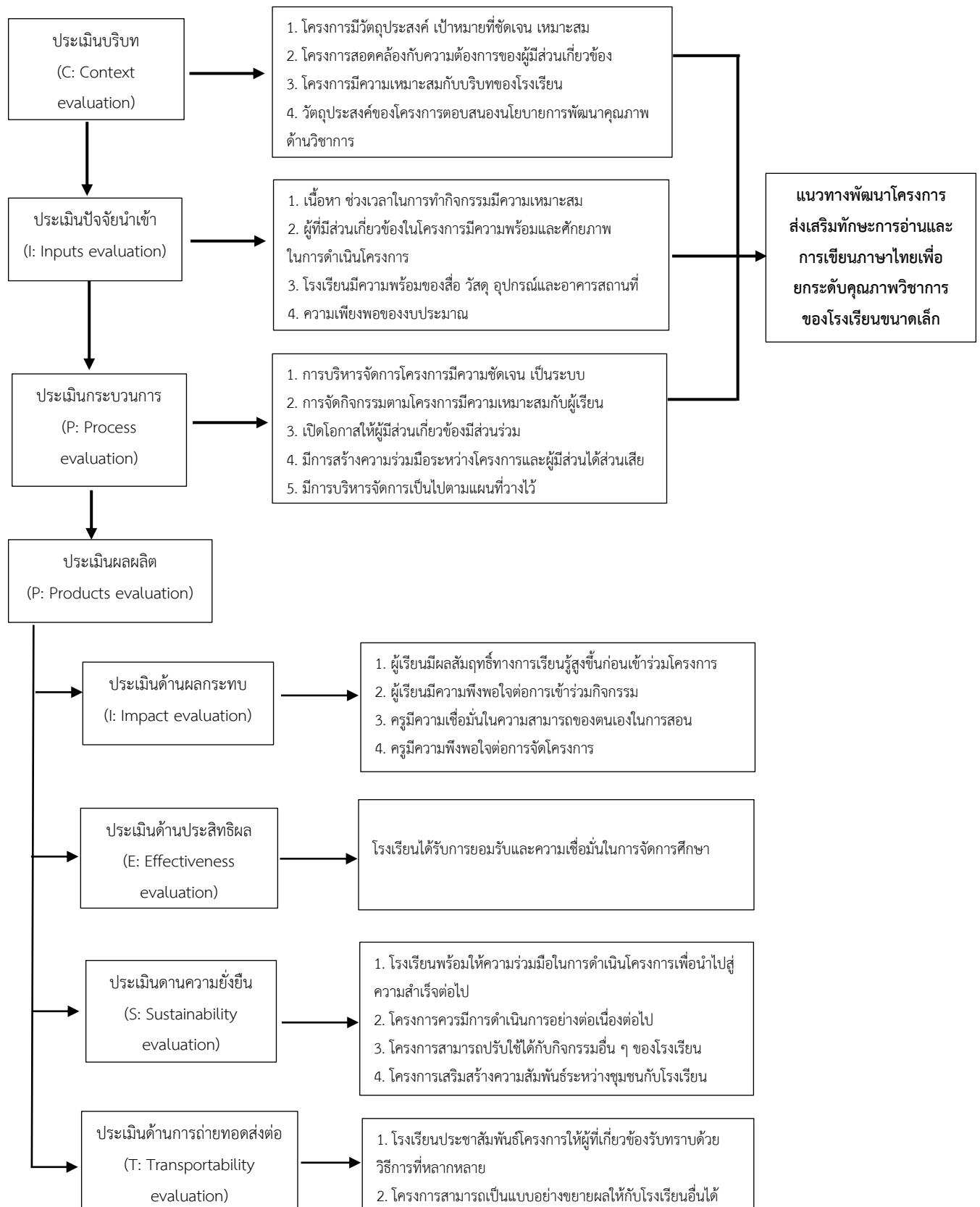
กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การประเมินโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ของ Stufflebeam and Shinkfield (2007, p. 327) เป็นแนวทางในการประเมิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ การประเมินบริบท (C: Context evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (I: Inputs Evaluation) การประเมินกระบวนการ (P: Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (P: Products Evaluation) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านผลกระทบ (I: Impact Evaluation) ด้านประสิทธิผล (E: Effectiveness Evaluation) ด้านความยั่งยืน (S: Sustainability Evaluation) และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (T: Transportability Evaluation) ดัง Figure 1

Figure 1

Conceptual Framework

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

งานวิจัยนี้ผ่านการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หมายเลขรับรองโครงการวิจัย : SWUEC- 682527

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม ในปีการศึกษา 2568 และผู้สนับสนุนโครงการจาก สำนักงานวัดกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 44 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม ในปีการศึกษา 2568 และผู้สนับสนุนโครงการจากสำนักงานวัดกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบ่งตามการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้สนับสนุนโครงการ ได้แก่ อาจารย์ นิสิต และเจ้าหน้าที่ สำนักงานวัดกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เข้าร่วมโครงการยกระดับคุณภาพวิชาการด้านการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ ในรายวิชาภาษาไทย ของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อเป็นต้นแบบ: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 23 คน

2. ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และครูผู้สอน 11 คน โรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม

3. ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพ

1. แบบประเมินโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียน ของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 23 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบ ประเมินค่า 5 ระดับ (Likert Scale) ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) ระหว่าง 0.67 - 1.00 ทุกข้อ โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.93

2. แบบประเมินความเชื่อมั่นการสอนของครู จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ความรู้ในเนื้อหาวิชาการ ประเมินผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอน การจัดการชั้นเรียน และการมีส่วนร่วมของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Likert Scale) ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) ระหว่าง 0.67 - 1.00 ทุกข้อ โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.92

3. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาภาษาไทย มีลักษณะแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ แบ่งเป็น ความจำ จำนวน 3 ข้อ ความเข้าใจ จำนวน 6 ข้อ การนำไปใช้จำนวน 4 ข้อ และการวิเคราะห์ จำนวน 2 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) ระหว่าง 0.67 - 1.00 ทุกข้อ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน จากสูตร KR - 20 โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.81

4. แบบสอบถามปลายเปิดแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพ วิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้สนับสนุนโครงการ ได้แก่ อาจารย์ นิสิต และเจ้าหน้าที่ สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เข้าร่วมโครงการยกระดับคุณภาพวิชาการด้านการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทย ของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อเป็นต้นแบบ: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 23 คน ทำแบบประเมินโครงการ ด้านการประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ

2. ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 1 คน และครูผู้สอนจำนวน 11 คน โรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม ทำแบบประเมินโครงการ ด้านการประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ

3. ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน ทำแบบประเมินโครงการ ด้านการประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 คน ทำแบบทดสอบรายวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ

5. ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 1 คน ครูผู้สอนจำนวน 2 คน อาจารย์สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 2 คน ตอบแบบสอบถามปลายเปิดแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การประเมินโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายสภาพการดำเนินงานของโครงการใช้เกณฑ์การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ (Srisa-ard, 2017) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีผลการประเมินอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. เกณฑ์การตัดสิน ผู้วิจัยกำหนดผลการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

3. การประเมินความเชื่อมั่นการสอบของครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาภาษาไทย โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนน

5. แบบสอบถามปลายเปิดโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย (Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วมโครงการพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพด้านวิชาการและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนขนาดเล็ก ณ โรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) ตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

Table 1

Number and Percentage of Participants in the Reading and Writing Skills Promotion Project for Enhancing Academic Quality in Small Schools: A Case Study of Wat Khao Yisan (Pramuk Wechakit) School, Samut Songkhram Province (N = 44)

แสดงจำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม (N = 44)

ข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้สนับสนุนโครงการ	23	52.28
ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน	12	27.28
ผู้ปกครองนักเรียน	3	6.81
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	6	13.63
รวม	44	100.00

จาก Table 1 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ผู้สนับสนุนโครงการ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 52.28 ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 27.28 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.81 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 13.63

ผลการประเมินโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยนำเสนอตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ดัง Table 2

Table 2

Means and Standard Deviations of the Project to Promote Thai Reading and Writing Skills for Enhancing Academic Quality in Small Schools: A Case Study of Wat Khao Yisan School (Pramuk Wechakit), Samut Songkhram Province (N = 38)

แสดงผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ โครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม (N = 38)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
ด้านบริบท (C: Context)	4.65	0.51	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
1. โครงการมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน เหมาะสม	4.72	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2. โครงการสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.62	0.49	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3. โครงการมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน	4.62	0.92	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ผลการ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	ประเมิน
4. วัตถุประสงค์ของโครงการตอบสนองนโยบายการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ	4.62	0.89	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Inputs)	4.42	0.59	มาก	ผ่านเกณฑ์
1. เนื้อหา ช่วงเวลาในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.27	0.83	มาก	ผ่านเกณฑ์
2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการมีความพร้อมและศักยภาพในการดำเนินโครงการ	4.48	0.60	มาก	ผ่านเกณฑ์
3. โรงเรียนมีความพร้อมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่	4.32	0.66	มาก	ผ่านเกณฑ์
4. ความเพียงพอของงบประมาณ	4.16	1.21	มาก	ผ่านเกณฑ์
ด้านกระบวนการ (P: Process)	4.41	0.58	มาก	ผ่านเกณฑ์
1. การบริหารจัดการโครงการมีความชัดเจน เป็นระบบ	4.45	0.64	มาก	ผ่านเกณฑ์
2. การจัดกิจกรรมตามโครงการมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.45	0.64	มาก	ผ่านเกณฑ์
3. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม	4.54	0.55	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
4. มีการสร้างความร่วมมือระหว่างโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.54	0.60	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
5. มีการบริหารจัดการเป็นไปตามแผนที่วางไว้	4.37	0.89	มาก	ผ่านเกณฑ์
ด้านผลผลิต (P: Products)	4.46	0.55	มาก	ผ่านเกณฑ์
การประเมินด้านผลกระทบ (I: Impact evaluation)	4.35	0.60	มาก	ผ่านเกณฑ์
1. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้นก่อนเข้าร่วมโครงการ	4.37	0.89	มาก	ผ่านเกณฑ์
2. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม	4.21	0.94	มาก	ผ่านเกณฑ์
3. ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการสอน	4.27	0.73	มาก	ผ่านเกณฑ์
4. ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดโครงการ	4.43	0.68	มาก	ผ่านเกณฑ์
ด้านประสิทธิผล (E: Effectiveness)	4.37	0.58	มาก	ผ่านเกณฑ์
2. โรงเรียนได้รับการยอมรับเชื่อมั่นในการจัดการศึกษา	4.18	0.65	มาก	ผ่านเกณฑ์
ด้านความยั่งยืน (S: Sustainability)	4.59	0.46	มาก	ผ่านเกณฑ์
1. โรงเรียนพร้อมให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จต่อไป	4.35	0.63	มาก	ผ่านเกณฑ์
2. โครงการควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป	4.6	0.59	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (T: Transportability)	4.52	0.55	มาก	ผ่านเกณฑ์
1. โรงเรียนประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.21	0.94	มาก	ผ่านเกณฑ์
2. โครงการสามารถเป็นแบบอย่างขยายผลให้กับโรงเรียนอื่นได้	4.27	0.73	มาก	ผ่านเกณฑ์
ภาพรวม	4.47	0.55	มาก	ผ่านเกณฑ์

จาก Table 2 ผลการประเมินของโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสูงสุด ได้แก่ ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อโครงการมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน เหมาะสม โครงการสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โครงการมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน วัตถุประสงค์ของโครงการตอบสนองนโยบายการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความยั่งยืน ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โครงการควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป โครงการสามารถปรับใช้ได้กับกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียน และโครงการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการถ่ายทอด ($\bar{X} = 4.52$) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.42$) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการสร้างความร่วมมือระหว่างโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.18$) และด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.35$)

Table 3

Means Standard Deviations and Confidence Levels of Teachers' Instructional Efficacy (N = 11)

แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลระดับความเชื่อมั่นในการสอนของครู (N = 11)

ความเชื่อมั่นในการสอน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ความรู้ในเนื้อหาวิชา	4.52	0.43	มากที่สุด
การประเมินผลการเรียนรู้	4.52	0.45	มากที่สุด
กลยุทธ์การสอน	4.46	0.58	มาก
การจัดการชั้นเรียน	4.45	0.35	มาก
การมีส่วนร่วมของนักเรียน	4.43	0.37	มาก
ภาพรวม	4.47	0.32	มาก

จาก Table 3 ผลการประเมินความเชื่อมั่นในการสอนของครูจากการร่วมโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูมีความเชื่อมั่นในการสอนด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาและด้านการประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา ด้านกลยุทธ์การสอน ($\bar{X} = 4.46$) ด้านการจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.45$) และด้านการมีส่วนร่วมของนักเรียน อยู่ในระดับมากเท่ากัน เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$)

Table 4

Comparison of Pre-test and Post-test Thai Language Scores of Grade 3 Students (N = 6)

คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (N = 6)

ลำดับ	นักเรียน	คะแนนก่อนเรียน (เต็ม 15)	คะแนนหลังเรียน (เต็ม 15)	ผลต่างคะแนน
1	คนที่ 1	4	8	4
2	คนที่ 2	3	7	4
3	คนที่ 3	2	8	6
4	คนที่ 4	6	14	8
5	คนที่ 5	10	14	4
6	คนที่ 6	5	12	7
รวม		30	63	33
ค่าเฉลี่ย		5.00	10.50	5.50

จาก Table 4 ผลคะแนนการทดสอบหลังจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย เพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวทกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 10.50$) สูงวก่่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 5.00$)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จากผลการตอบแบบสอบถามปลายเปิดพบว่าแนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบท (Context) พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 โครงการมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน ผู้รับผิดชอบโครงการต้องระบุวัตถุประสงค์ของโครงการให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนรับทราบว่าจะจัดโครงการเพื่ออะไร เมื่อร่วมโครงการแล้วจะเกิดผลลัพธ์อย่างไร เกิดประโยชน์อย่างไรกับโรงเรียน นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

1.2 โครงการสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการจัดโครงการจะต้องเน้นที่ความต้องการของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง พัฒนาในด้านที่โรงเรียนยังมีปัญหา เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเข้าร่วม การให้ความร่วมมือ

1.3 โครงการมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน โดยการจัดโครงการจะต้องคำนึงถึงบริบทของโรงเรียน นั้น ๆ เป็นหลัก เพื่อเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม เลือกสรรทรัพยากรที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการของโรงเรียน เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครู เหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถ ทักษะของนักเรียน

1.4 วัตถุประสงค์ตอบสนองนโยบายการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ ผู้รับผิดชอบโครงการควรกำหนดเป้าหมายที่เจาะจง เน้นการพัฒนาด้านวิชาการอย่างชัดเจน เพราะเป็นด้านที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้น จึงจะสร้างความสนใจต่อผู้บริหาร ครู ให้เข้าร่วมโครงการ

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 เลือกเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และความสามารถของครู ผู้รับผิดชอบโครงการต้องกำหนดเนื้อหาของกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของครู เพื่อให้ครูเข้าร่วมเรียนรู้ได้อย่างไม่รู้สึกเป็นภาระ หรือสร้างภาระงานที่เพิ่มขึ้น เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าร่วมได้อย่างสนุก และอยากพัฒนาตนเอง

2.2 ความพร้อมและศักยภาพในการดำเนินโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องมีความพร้อมทั้งด้านทรัพยากรบุคคล ที่ต้องมีวิทยากร มีผู้ให้ความรู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นที่รู้จัก หรือได้รับการยอมรับในแวดวงที่เกี่ยวข้องกับโครงการ มีงบประมาณเพียงพอในการจัดโครงการจนสำเร็จ มีวัสดุ อุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการจัดโครงการที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนที่จะไปจัดโครงการ

2.3 ความพร้อมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ ผู้รับผิดชอบโครงการควรวางแผนเรื่องสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ให้เหมาะสมกับโครงการ คัดสรรสื่อที่เหมาะสมกับการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยจัดหาสื่อการสอนเฉพาะทาง โดยเน้นสื่อที่ช่วยการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยรายบุคคล มีสถานที่ในการจัดโครงการที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.4 ความเพียงพอของงบประมาณ ผู้รับผิดชอบโครงการต้องวางแผนเรื่องงบประมาณให้เพียงพอตลอดการดำเนินการโครงการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย ครอบคลุมทั้งค่าตอบแทน ค่าสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยอย่างเต็มที่

3. ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการควรดำเนินการ ดังนี้

3.1 เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เช่น ครูที่มีความมั่นใจในการสอนสูงให้จับคู่ช่วยเหลือกันในการออกแบบแผนการสอน เพื่อให้ครูได้มีความสามารถในการสอนไม่แตกต่างกัน ครูทุกคนมีส่วนร่วมพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย

3.2 การสร้างความร่วมมือระหว่างโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องออกแบบกิจกรรมที่ให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผนดำเนินกิจกรรม การสรุปผลกิจกรรม การร่วมกันถอดบทเรียนจากการพัฒนาวิชาภาษาไทยที่มีคะแนนหลังการจัดโครงการสูงขึ้น เพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนา และเป็นแนวปฏิบัติที่ดีของการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย

จากแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้สรุปเป็นโมเดลความสำเร็จ 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 ด้านบริบท (C: Context) วัตถุประสงค์ชัดเจน สอดคล้องกับวิถีของโรงเรียน การออกแบบโครงการต้องใช้หลักการการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อให้วัตถุประสงค์ของโครงการสะท้อนปัญหาจริงในพื้นที่และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

มิติที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Inputs) การบริหารสื่อ งบประมาณ เวลา ให้คุ้มค่าและพอดี การบริหารทรัพยากรแบบบูรณาการในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ต้องมีการจัดสรรทรัพยากรให้มีคุณภาพมากกว่าปริมาณ ได้แก่ ด้านกายภาพ สื่อ วัสดุ และแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงง่าย ด้านงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมกิจกรรมหลัก ด้านบริหารจัดการ การกำหนดช่วงเวลาที่ไม่กระทบต่อภาระงานปกติของครูและนักเรียน

มิติที่ 3 ด้านกระบวนการ (P: Process) สร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนโครงการในโรงเรียนขนาดเล็กจะสำเร็จได้ต้องใช้ พลังทางสังคมได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามาเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษา ดัง Figure 2

Figure 2

Model 3 dimension

โมเดลการพัฒนา 3 มิติ

แนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย
เพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก

อภิปรายผล (Discussions)

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ตามวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมทักษะส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) จังหวัดสมุทรสงคราม โครงการมีแนวทางในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย จากความสำเร็จของโครงการ ด้านบริบท (Context) พบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีทรัพยากรจำกัด ซึ่งตามหลักการบริหารโครงการ การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ ในส่วนของด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่าการบริหารจัดการทรัพยากร ทั้งงบประมาณ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย มีบุคลากรจากมหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงการมีวัสดุอุปกรณ์ มีความพอเพียงและมีคุณภาพ ซึ่งสะท้อนถึงการวางแผนทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การดำเนินงานไม่ติดขัด การดำเนินงานมีความคล่องตัว สอดคล้องกับแนวคิดของ Stufflebeam (2003) ที่ระบุว่าปัจจัยนำเข้าที่เหมาะสมเป็นฐานรากสำคัญในการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าหมายโครงการ ด้านกระบวนการ (Process) มีการบริหารจัดการ การติดตามงาน และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผนที่วางไว้ แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ผลคะแนนการทดสอบหลังจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนบรรลุตามตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ และครูมีความเชื่อมั่นในการสอนที่อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bandura (1997) ที่ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของครูเป็นตัวพยากรณ์สำคัญต่อความสำเร็จของผู้เรียน ส่วนด้านผลกระทบ (Impact) เป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในระยะยาวที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน อาทิเช่น ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ครูมีความเชื่อมั่นในการสอนอยู่ในระดับดีมาก ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) โครงการสามารถบรรลุเป้าหมายหลักได้ครบถ้วน และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านความยั่งยืน (Sustainability) โรงเรียนสามารถรับเอาแนวคิดไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) โรงเรียนสามารถเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้ตามบริบทของตนเอง

โดยเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและชุมชน เป็นแบบอย่างในการจัดการศึกษาที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณแต่สามารถสร้างผลลัพธ์ที่เป็นเลิศได้

2. จากผลการวิจัยสามารถเสนอแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านบริบท ผู้รับผิดชอบโครงการควรดำเนินการ โดยโครงการจะต้องมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ตอบสนองนโยบายการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการตามวิสัยทัศน์ นโยบายของโรงเรียน ดังที่ Promkeaw (2016) ได้วิจัยประเมินโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย: กรณีศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยการประเมินรูปแบบ CIPPIEST เสนอว่าการจัดทำโครงการในด้านบริบทต่อมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน ทั้งนี้โรงเรียนขนาดเล็กควรทำประชาคมวิชาการขนาดเล็กเพื่อยืนยันว่าวัตถุประสงค์โครงการตอบโจทย์ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนในพื้นที่นั้นจริง ๆ

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผู้รับผิดชอบโครงการควรดำเนินการ โดยกำหนดเนื้อหา ช่วงเวลาในการทำกิจกรรม ให้มีความเหมาะสม คำนึงถึงความพร้อมและศักยภาพในการดำเนินโครงการ ความพร้อมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ และความเพียงพอของงบประมาณ สอดคล้องกับ Arunprea (2022) ได้ทำการวิจัยประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจตุรราษฎร์) โดยใช้รูปแบบซีป (CIPP Model) พบว่า ด้านงบประมาณ ต้องมีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมในแต่ละกิจกรรมและทั่วถึง พร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม และเพียงพอสำหรับนักเรียน และต้องตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เป็นต้น เพื่อให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กควรเน้นการใช้ สื่อการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองหรือสื่อดิจิทัลมาเสริมในส่วนที่ขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์โดยไม่ติดขัดเรื่องจำนวนครู

2.3 ด้านกระบวนการ (Process) ผู้รับผิดชอบโครงการควรดำเนินการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับการให้มากที่สุด สร้างความร่วมมือระหว่างโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สอดคล้องกับ Pengjan et al. (2025) พบว่า ความสำเร็จของการดำเนินโครงการเกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ทำให้สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

การนำแนวทางความสำเร็จ 3 มิติ ในการจัดโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กไปใช้ มีดังนี้

มิติที่ 1 ด้านบริบท (Context) การออกแบบโครงการต้องเริ่มจากการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เพื่อให้วัตถุประสงค์ตรงกับความต้องการแก้ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก

มิติที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ต้องมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมที่ส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง และการมอบหมายภาระงานของครูที่ไม่ซ้ำซ้อนเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน

มิติที่ 3 ด้านกระบวนการ (Process) การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคนในชุมชนในกิจกรรมการพัฒนาทักษะภาษาไทยของโรงเรียนขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดอื่น ๆ เพื่อนำผลมาพัฒนาให้เป็นรูปแบบโครงการที่สามารถใช้ได้กับโรงเรียนทุกบริบท
2. ควรมีการประเมินแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กกว่ามีความเหมาะสม เป็นไปได้กับบริบทโรงเรียนที่ต่างต่างกัน หรือใกล้เคียงกันหรือไม่
3. ควรมีการนำแนวทางการดำเนินโครงการไปใช้กับรายวิชาอื่น ๆ เพื่อประเมินผลโครงการว่ามีความเหมาะสมกับรายวิชาอื่น ๆ หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นต้นแบบโครงการสำหรับพัฒนาผู้เรียนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements)

ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2568

References

- Arunpree, S. (2022). An evaluation of project for developing student's potential for academic excellence of Bansankhong (Chiangrai-jaroonrat) School. *Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology*, 7(12), 126-146. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/261864> [in Thai]
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. W. H. Freeman and Company.
- Office of the Basic Education Commission. (2016). *The development of student care system*. The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2022). Report on the results of the Reading Test (RT) for Grade 1 students, academic year 2021. Aksorn Thai Printing House. [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2024). *Announcement of the Office of the Basic Education Commission: Driving the development of Thai reading and writing skills for the 2025 academic year* (May 30, 2025). [in Thai]
- Pengjan, S., Sungphet, S., Khamon, P., & Sawattawee, J. (2025). Evaluation on The Mobilization Project of Surat Thani as a Model City for a Healthy space and Physical Activity Promotion. *School of Administrative Studies Academic Journal*, 9(1), 394-417. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/SASAJ/article/view/279443> [in Thai]
- Promkaew, R. (2016). *An evaluation of the Little Scientists' House Project, Thailand: A case study of Kalasin Primary Educational Service Area Office 2 using the CIPPIEST Model*. Mahasarakham University. [in Thai]
- Srisa-ard, B. (2017). *Introduction to research* (10th ed.). Suwiriyan. [in Thai]
- Stufflebeam, D. L. (2003). *The CIPP model for evaluation*. In Annual Conference of the Oregon Program Evaluators Network (OPEN), Portland, OR.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation: Theory, models and applications*. Jossey-Bass. [in Thai]